

Centar za prava deteta

Savet za praćenje i unapređenje rada organa krivičnog postupka i izvršenja krivičnih sankcija prema maloletnicima

Centar za prava deteta, u saradnji sa Savetom za praćenje i unapređenje rada organa krivičnog postupka i izvršenja krivičnih sankcija prema maloletnicima, apeluje na medije da prilikom izveštavanja o situaciji ili aktuelnom zbivanju, koje se posredno ili neposredno tiče dece, treba da imaju na umu najbolji interes deteta, odnosno da prilikom izveštavanja o sudskim postupcima, u koje su uključena deca, ne smeju da otežavaju njihovu reintegraciju u društvo.

Pored toga, mediji su dužni da poštuju prava deteta i da štite decu od sadržaja koji mogu naneti štetu njihovom moralnom, intelektualnom i emotivnom razvoju, kao i da čuvaju integritet dece, uključujući i maloletne prestupnike. Ova obaveza propisana je u ratifikovanim međunarodnim pravnim aktima, domaćim zakonima koji se tiču medija, kao i u Kodeksu novinara Srbije.

Bez obzira na prethodno navedeno, uočavamo da se mediji u Srbiji ne pridržavaju ovih pravnih normi i gotovo svakodnevno krše njihove odredbe, a time i prava dece. Štaviše, mediji otkrivaju identitet dece u medijskim sadržajima direktno i indirektno kršeći pravo na privatnost. Takođe, povreda časti i ugleda maloletnog lica i njegove porodice, osim neminovne nematerijalne štete, može prouzrokovati i duševne bolove jakog inteziteta koje u mnogome mogu uticati na dalji razvoj i budući život deteta.

Treba imati na umu i da pretpostavka nevinosti predstavlja pravo okrivljenog da se smatra nevinim dok se njegova krivica ne dokaže pravnosnažnom sudskom odlukom, i ona predstavlja jednu od osnovnih ustavnih i međunarodnopravnih garancija položaja okrivljenog u krivičnom postupku. Podaci iz krivičnog postupka prema maloletniku, čak i kada je postupak pravnosnažno okončan ne mogu se objaviti bez dozvole suda. Može se objaviti samo onaj deo postupka, odnosno samo onaj deo odluke za koji postoji odobrenje, ali u tom slučaju ne smeju se navesti ime maloletnika i drugi podaci na osnovu kojih bi se moglo zaključiti o kom je maloletniku reč.

Dakle, ukoliko se u etar iznose tvrdnje iz kojih proizilazi da je dete izvršilac krivičnog dela ili prekršaja, to može ostaviti trajne posledice po dete, a posebno ukoliko dete potiče iz manje sredine. Primera radi, kroz otkrivanje mesta prebivališta deteta, identiteta njegove/njene porodice, prijatelja, indirektno se otkriva i identitet deteta, čak i ukoliko ime i prezime deteta nisu eksplicitno navedeni.

Nesporno je da je sloboda izražavanja zagarantovana Ustavom Republike Srbije, međutim Ustav propisuje i da se sloboda izražavanja može zakonom ograničiti, ako je to neophodno, radi zaštite prava i ugleda drugih, čuvanja autoriteta i nepristrasnosti suda i zaštite javnog zdravlja, morala demokratskog društva i nacionalne bezbednosti Republike Srbije.

S tim u vezi, u krivičnim postupcima u kojima su uključeni maloletnici važi institut tajnosti podataka iz kog razloga je u većini, ako ne i svim postupcima, isključena javnost, što znači da se štite prava ili interesi maloletnog lica.

Najbolji interes deteta je od prvenstvenog značaja i predstavlja brigu svih nas, jer iako se često kaže da deca predstavljaju našu budućnost, moramo da budemo svesni činjenice da deca predstavljaju i našu sadašnjost.

Centar za prava deteta je udruženje građana osnovano 1997. godine, čiji je osnovni cilj ostvarivanje prava deteta u Republici Srbiji u skladu sa Konvencijom o pravima deteta. Glavni pravac delovanja Centra usmeren je na kreiranje povoljnog društvenog i zakonodavnog okvira za puno ostvarivanje prava deteta u Srbiji kroz aktivnosti usmerene na uvođenje i primenu zakona, politike i prakse koji omogućavaju unapređenje dobrobiti deteta, zaštitu prava dece i njihovo puno učešće u društvu.

Savet za praćenje i unapređenje rada organa krivičnog postupka i izvršenja krivičnih sankcija prema maloletnicima osnovan je od strane Ministarstva pravde i Vrhovnog kasacionog suda. Članovi Saveta imenuju se iz reda istaknutih sudija, javnih tužilaca, policajaca, advokata, stručnih lica zavoda i ustanova za izvršenje zavodskih sankcija i organa socijalne zaštite, koji su u dužem vremenskom periodu radili ili rade na krivičnih predmetima maloletnika, kao i lica koja su priznati stručnjaci u oblasti prestupništva mladih i krivičnopravne zaštite maloletnih lica. Savet podnosi Ministarstvu pravde i Vrhovnom kasacionom sudu inicijative, predloge, mišljenja i analize koji se odnose na prestupništvo maloletnika i krivičnopravnu zaštitu maloletnih lica.